

ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ОБУЧЕНИЕ - НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ НА МЕДИЦИНСКИТЕ ЛАБОРАНТИ

Йорданка Михайлова

УС „Медицински лаборант“, Медицински колеж, Медицински университет – Варна

CONTINUING EDUCATION – NEW OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES FOR MEDICAL LABORATORY ASSISTANTS

Yordanka Mihaylova

Training and Research Sector of Medical Laboratory Assistant, Medical College, Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Образованието е важна и значима инвестиция, която ни предоставя нови умения и професионални изяви. Професионалното обучение и образование дава добра реализация и конкурентоспособност, осигурява знания, умения и компетенции. То повишава професионалните умения, чувството за постижения и удовлетвореност. Бързо променящото се професионално ежедневие и непрекъснатото въвеждане на нови лабораторни технологии в здравните заведения налага продължаващо обучение на медицинските специалисти с професионално направление „професионален бакалавър“. Медицинският лаборант изпълнява широк спектър дейности в специализираните лаборатории. През последните години навлизат и се налагат в практиката нови диагностични методи и апаратура, въвеждат се нови лабораторни показатели. Тези факти са предпоставка обучението на медицинските лаборанти да бъде надградено. По този начин ще се придобият нови знания, умения и ще се повиши професионалната компетентност.

Ключови думи: обучение, медицински лаборант, професионални умения

ABSTRACT

Education is an important and meaningful investment that provides us with new skills and professional experiences. Professional training and education increases work efficiency, gives better realization and competitiveness, provides knowledge, skills and competences. It increases professional skills, the sense of achievement and satisfaction. The rapidly changing professional daily life and the continuous introduction of new laboratory technologies in health care facilities necessitates continuing education for medical specialists with a Professional Bachelor's degree. The medical laboratory technician performs a wide range of activities in specialized laboratories. In recent years, new diagnostic methods and equipment have been introduced and imposed in practice, and new laboratory parameters have been introduced. These facts are a prerequisite for the training of medical laboratory workers to be upgraded. In this way, new knowledge and skills will be acquired and professional competence will increase.

Keywords: training, medical laboratory technician, professional skills

ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е ценност и основен канал за социализиране на съвременните студенти и техните преподаватели. Удовлетвореността от образователната квалификация създава качествени и конкурентоспособни специалисти. Целта на обучението на медицинските лаборанти е да се формират практически умения и навици, умения за общуване и работа в екип: да се възпита хуманизъм, милосърдие, състрадание, отговорност и комуникативност (2,3,4,8). Непрекъснатото увеличаване на лабораторните изследвания за проследяване на пациенти с хронични заболявания и заболявания на

опорно-двигателния апарат изискват повишаване на компетенциите на медицинските лаборанти, както и работа с високоспециализирана апаратура (1,9). Качеството на обучението е в пряка зависимост от материално-техническата база (академична и клинична) и развитието на академичния състав, който в по-голямата си част е с медицинско образование. Изучават се следните основни дисциплини: клинична лаборатория, микробиология и вирусология, хистология с хистотехника, обща патология, анатомия, паразитология, лабораторна техника и апаратура, физиология, медицинска генетика, социална медицина, органична

и неорганична химия, инфекциозни болести и епидемиология, социално и здравно законодателство и др. В учебния план се предлагат десет избираеми дисциплини, най-посещаваните от които са: актуални направления в клинично-лабораторната диагностика, актуални тенденции при паразитологичните изследвания, сексуално предавани инфекции, тенденции в лабораторната диагностика. Студентите посещават учебна практика три пъти в седмицата в реална работна среда, а в шести семестър имат преддипломен стаж - 600 часа (7). Съдържанието на изучаваното в медицинските колежи включва съвкупността от всички знания, умения и навици, които се овладяват от обучаващите се в условията на образователната институция и от качеството на които зависи бъдещата им активна адаптация и реализация в обществото (5,6). Тенденциите показват, че завършилите медицински лаборанти търсят възможности за повишаване на своето образование чрез следдипломни или други квалификации, по този начин се откриват нови перспективи на работните места. Това обуславя нуждата от предлагане на нови магистърски специалности и програми на университетско ниво (3).

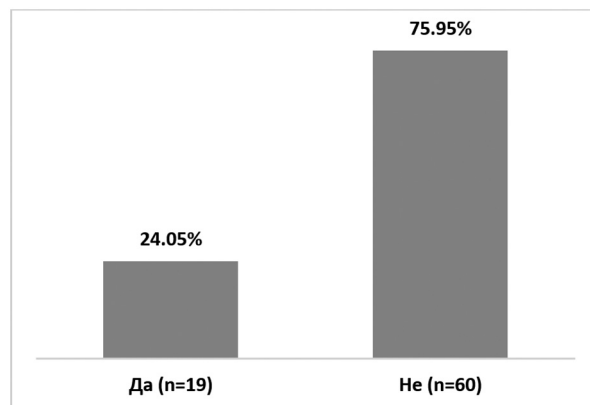
ЦЕЛТА на настоящата статия е да проучи мнението и нагласите на студенти и работещи медицинските лаборанти от необходимостта за продължаващо обучение.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Използван е документален и статистически метод чрез анкетно проучване сред 100 студенти, обучаващи се в медицински колежи от градовете Варна и Стара Загора, и 79 работещи лаборанти от Варненска област относно необходимостта от придобиване на по-висока квалификация в областта на лабораторната практика. Направена е справка с научни публикации и интернет сайтове на професионални организации по изследваната тема.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

По данни от проведено анкетното проучване близо $\frac{1}{4}$ от работещите лаборанти (24,05%, $n=19$), притежават образователна и квалификационна степен по-висока от ОКС „Професионален бакалавър“. Това е индикация, че тези специалисти търсят възможности за развитие и надграждане на своите професионални компетенции чрез възможност за допълнително университетско образование и възможност за повишаване на своята образователна и квалификационна степен (фиг. 1).

Фиг. 1. Притежаване на по-висока квалификационна степен от ОКС „Професионален бакалавър“

В групата на респондентите, които са надградили своята квалификация след завършване на специалност „Медицински лаборант“, се очертават няколко специалности, в които лабораторните специалисти намират възможност за допълнително развитие и образование.

Най-често медицинските лаборанти продължават своето обучение в ОКС бакалавър или магистър по **здравни грижи** (18,99%, $n=15$), бакалавър или магистър по **здравен мениджмънт** (8,86%, $n=7$), бакалавър или магистър по **биология** (6,33%, $n=5$). Нисък е относителният дял (8,86%, $n=8,86$) на респондентите получили по-висока образователна и квалификационна степен извън посочените в анкетното про-

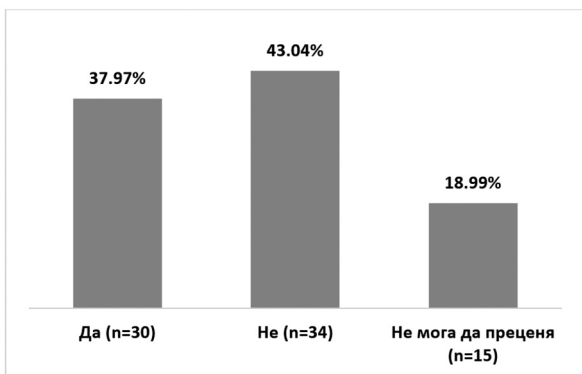
Табл. 1. Притежаване на по-висока квалификационна степен на медицинските лаборанти

По-висока квалификация в някоя от областите:	N	Да		Не		p-value
		n	%	%	n	
Бакалавър или магистър по здравни грижи	79	15	18,99%	64	81,01%	$p<0,05$
Бакалавър или магистър по здравен мениджмънт	79	7	8,86%	72	91,14%	$p<0,05$
Бакалавър или магистър по педагогика	79	4	5,06%	75	94,94%	$p<0,05$
Бакалавър или магистър по биология	79	5	6,33%	74	93,67%	$p<0,05$
Университетско образование в друго направление	79	7	8,86%	72	91,14%	$p<0,05$

учване (икономика, финанси и застраховане, филология и др.) посочени в табл. 1.

От данните в проучването се установи, че има респонденти, които са завършили повече от една образователна и квалификационна степен. Вероятно това е свързано както с желание за професионална реализация, така и с възможността за повишаване на предложението за реализация на трудовия пазар при промяна на обстоятелства, свързани с необходимост за промяна на работното място поради външни причини.

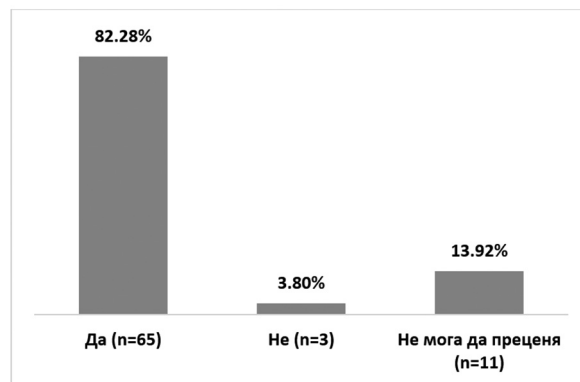
Сравнително голяма част от респондентите (43,04%, $n=34$) смятат, че придобиването на по-висока квалификационна степен няма да доведе до предоставянето на нови възможности на работно място, а според 37,97% ($n=30$) от анкетираните медицински лаборанти повишаването на квалификацията ще им предостави нови алтернативи за развитие в лабораторията, в която работят. Не могат да преценят тази възможност около 20% от анкетираните в проучването ни (18,99%, $n=15$). Разликата в относителните дялове на респондентите, изразили различно мнение по този изследователски въпрос, е статистически значима ($\chi^2=7,620$, $p<0.05$) (фиг. 2).

Фиг. 2. Нови възможности на работното място във връзка с придобиване на по-висока квалификация

Почти единодушно анкетираните медицински лаборанти са на мнение, че трябва да бъдат въведени курсове или магистърски програми за следдипломно обучение в направление, в което работят. Категоричното мнение на 82,28% ($n=65$) от респондентите е индикатор за желанието на специалистите медицински лаборанти да имат възможности за професионално усъвършенстване чрез курсове и магистърски програми, организирани в университетска среда ($\chi^2=86,380$, $p<0,05$) (фиг. 3).

Въвеждането на подобен тип курсове или магистърски програми за следдипломно обучение ще доведе както до повишаване на зна-

Фиг. 3. Мнение относно организиране на курсове или магистърски програми за следдипломно обучение

нията, уменията и компетенциите на медицинските лаборанти, така и до повишаване на професионалното самочувствие и самооценката сред специалистите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В условията на съвременния здравен мениджмънт младите специалисти трябва да притежават адекватни личностни и професионални качества - знания, умения, комуникативност, адаптивност, добра работа в екип и самокритичност. Професионалната им подготовка е съществено важна за тяхното самочувствие и внедряването им в работна среда. Всяко допълнително обучение ще ги направи експерти в областта им. Това се свързва с изучаването на специализирани дисциплини - организация на работата, тайм мениджмънт, организация на здравната система, бази данни в здравеопазването, информационни лабораторни системи др., свързани с дейността на медицинските лаборанти.

ЛИТЕРАТУРА

1. Георгиева, Л., Попова, С. Професии в здравеопазването. Варна. 2017.
2. Георгиева, Е., Коларов, Н., Хюсеин, М., Зинелова, Р., Расимова, Р. Бърза диагностика на инфекциозни заболявания чрез миниатюрни PCR устройства. Варненски медицински форум, т. 11, 2022, приложение 2, 64-70.
3. Георгиева Е., Ерменлиева, Н., Коларов, Н., Основни причини за хронично бъбречно заболяване и промени в лабораторните показатели, Журнал на Медицински колеж - Варна, т. II, 2019, брой 1, 19-22.
4. Георгиева, Е., Ерменлиева, Н., Коларов, Н., Тенденция на хронично бъбречните заболявания в България, Журнал на Медицински колеж - Варна, т. II, 2019, брой 1, 23-25.

5. Грудева, М., Павлова, С. Теория на обучението на студенти от професионално направление „Здравни грижи“. Варна. 2018
6. Грудева, М., Пенева, С., Близнакова, Д., Групчева, Х. Методика на практическото обучение на студентите от професионално направление „Здравни грижи“. Варна. 2018
7. НАРЕДБА за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от професионално направление „Здравни грижи“ за образователно-квалификационна степен «професионален бакалавър по ...“ Обн. - ДВ, бр. 87 от 07.10.2008 г., в сила от учебната 2008-2009 г.; Приета с ПОСТАНОВЛЕНИЕ No 238 на МС от 26.09.2008 г.
8. Коларов, Н., Митковски, И., Влияе ли дизайна на тазобедрената хемипротезна конструкция на риска от разхлабване на ендопротезното бедрено стебло? (тенденции и сравнителни резултати при износване на тазобедрена протеза), Варненски медицински форум, т. 7, 2018, брой 2, 49-52.
9. <http://www.mu-varna.bg/BG/AboutUs/MedicalColleg> – Медицински колеж – Варна

Адрес за кореспонденция:
Йорданка Михайлова
Медицински колеж
бул. „Цар Освободител“ 84
Варна, 9000
e-mail: jordanka.mihaylova@mu-varna.bg